

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/214/2020
Identifikačné číslo spisu:	5116210274
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5116210274.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: T. H., trvale bytom G., G. XXX/X, právne zastúpená JUDr. Annou Kecerovou Věselou, advokátkou, Rajec, Nám. SNP 2/2, proti žalovaným: 1/ B. G., trvale bytom G., B. U. XX/X a 2/ O. G., trvale bytom G., B. U. XX/XX, obaja právne zastúpení V4 JURISTIC Group, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Furdekova 16, v konaní o určenie vlastníckeho práva a o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 3C/164/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5Co/127/2019 zo dňa 12. februára 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok voči žalobkyni na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len súd prvej inštancie) rozsudkom č. k. 3C/164/2016-545 zo dňa 15. marca 2019 žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. J., súpisné číslo XXX, pozemok - parcela registra S., parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X,XXX/X zamietol, žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, k. ú. J., parcela registra C, parc. č. XXX zamietol, žalobu o vypratanie nehnuteľností zamietol. Žalovaným v 1/ a 2/ rade priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie tým, že vykonaným dokazovaním neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vyhoveniu žalobe žalobkyne, hoci len čiastočne. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že žalovaní 1/ a 2/ sa voči nej, resp. voči jej členom rodiny správali tak, že tým hrubo porušili dobré mravy. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa darovala predmetné nehnuteľnosti žalovaným 1/ a 2/, pričom pôvodne bola so žalovanými dohodnutá na zriadení vecného bremena, ktoré by jej a jej manželovi zabezpečovalo dožitie v daných nehnuteľnostiach. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že z dôvodu poskytnutia úveru zo strany ČSOB, a. s., za účelom podnikania žalobkyne, napokon žalobkyňa, ako daryňa a žalovaní, ako obdarovaní odstúpili od dohody o zriadení vecného bremena, o čom svedčí to, že zavkladovaná bola darovacia zmluva bez vecného bremena. Súd prvej inštancie správanie žalovaných 1/ a 2/ voči žalobkyni nevyhodnotil ako správanie hrubo porušujúce

dobré mravy. Konflikty medzi stranami sporu vznikali, avšak nebolo preukázané, kto jednotlivé incidenty vyvolal. Výpočutí svedkovia navrhnutí žalobkyňou mali len informácie sprostredkované od žalobkyne, pričom neboli svedkami žiadneho konfliktu medzi žalobkyňou a žalovanými. Pokiaľ ide o priestupkové konanie voči žalovanému 2/, za skutky, ktorých sa mal žalovaný 2/ dopustiť voči žalobkyni, súd prvej inštancie zistil, že toto konanie bolo zastavené, z dôvodu, že predmetné skutky neboli žalovanému 2/ preukázané.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 5Co/127/2019 z dňa 12. februára 2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Odvolací súd po preskúmaní odvolacích námietok žalobkyne a po oboznámení sa s celým obsahom spisu dospel k záveru, že nie je dôvod napadnutý rozsudok zmeniť alebo zrušiť. Prihliadnuc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, konštatoval, že súd prvej inštancie v posudzovanej veci vykonal dostatočné dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby, pričom zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správny skutkový záverom relevantným pre právne posúdenie dôvodnosti podanej žaloby. Súd prvej inštancie na takto ustálený skutkový stav aplikoval relevantný právny predpis a správne ho vyložil. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia.

4. Odvolací súd vo svojich dôvodoch poukázal na skutočnosť, že k obnoveniu vlastníckeho práva k darovanej veci dôjde na základe dvoch právnych skutočností, a to hrubého porušenia dobrých mravov obdarovaným voči darcovi alebo členom jeho rodiny a jednostranného právneho úkonu darcu adresovanému obdarovanému smerujúcemu k vráteniu daru. Pre tento právny úkon platí, že musí mať náležitosti podľa § 34 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), teda aj náležitosti prejavu vôle v zmysle jeho určitosti podľa § 37 Občianskeho zákonníka. Len pri súčasnom splnení zákonných predpokladov podľa § 630 Občianskeho zákonníka nastanú právne účinky jednostranného hmotnoprávneho úkonu darcu, t. j. zrušenie darovacej zmluvy a obnovenie vlastníckeho práva ex nunc. Žalobkyňa v odvolacích námietkach namietala zriadenie záložného práva na predmetnej nehnuteľnosti žalovanými. Odvolací súd k tomu uviedol, že obdarovaný má všetky práva, ako každý iný vlastník, t. j. stavbu, resp. nehnuteľnosť môže okrem iného aj zaťažiť záložným právom. Vecné bremeno v prospech žalobkyne nebolo na predmetnej nehnuteľnosti zriadené z dôvodu, že žalobkyňa si chcela zobrať úver, na ktorý nespĺňala podmienky. Žalobkyňa podpísala dohodu o užívaní časti domu, pričom inštitút vecného bremena jej v tom čase bol známy. Na základe uvedeného odvolací súd nebadal v konaní žalovaných (opätovné zriadenie záložného práva v prospech peňažného ústavu) porušenie dobrých mravov. Odvolací súd konštatoval, že vykonané dokazovanie nepreukázalo, že by sa žalovaní dopustili voči žalobkyni konania, ktoré možno kvalifikovať, ako hrubé porušenie dobrých mravov. Poukázal na odbornú literatúru i súdnu prax, v zmysle ktorej sa zhodne za hrubé porušenie obdarovaného voči darcom alebo členom rodiny považuje buď porušenie dobrých mravov značnej intenzity alebo porušenie dobrých mravov opakovane. Pre takéto posúdenie však nestačí subjektívne hľadisko darcu. Pokiaľ ide o opakované výsluchy svedkov, súd prvej inštancie sa v tomto smere dôsledne riadil pokynmi odvolacieho súdu danými v zrušujúcom uznesení. Súd prvej inštancie riadne vyhodnotil výsluchy jednotlivých svedkov vo vzájomných kontextoch a ich súvislostiach, ako aj s prihliadnutím na ich pomer k stranám sporu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá jeho prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keďže mala za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu spočíval podľa žalobkyne v tom, že odvolací súd nerespektoval zásadu zakotvenú v čl. 2 ods. 3 CSP, podľa ktorej má každý právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie odklonu v rozhodovaní, a to s poukazom na skutočnosť, že v predmetnej veci súd prvej inštancie rozhodol prvýkrát v prospech

žalobkyne a následne druhým rozhodnutím, riadiac sa pokynmi odvolacieho súdu, žalobu zamietol. Odvolací súd podľa žalobkyne neodôvodnil, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal a ako vyhodnotil dôkazy predložené žalobkyňou. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje jasné a výstižné vysvetlenie, ako posúdil odvolací súd podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a ako ich vyhodnotil. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa žalobkyne presvedčivé. Žalobkyňa taktiež podotkla, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal dôvodmi jej odvolania, preto tieto odvolacie dôvody opätovne uviedla aj v podanom dovolaní. Namietala, že odvolací súd sa nezaoberal týmito jej námietkami:

- dovolateľka nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie o tom, že zriadenie záložného práva na darovanej nehnuteľnosti nie je hrubým porušením dobrých mravov,
- žalobkyňa sa so žalovanými 1/ a 2/ dohodla (december 2003), že žalovaní 1/ a 2/ zriadia v prospech žalobkyne a jej manžela po splatení úveru poskytnutého ČSOB vecné bremeno (doživotné bývanie) k sporným nehnuteľnostiam,
- žalobkyňa poukázala na množstvo ďalších dôkazov, ktoré mali preukazovať povinnosť žalovaných uzavrieť so žalobkyňou zmluvu o zriadení vecného bremena, a ktorými sa odvolací súd nezaoberal.

Na základe uvedeného žalobkyňa navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. K dovolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní. Uviedli, že nesúhlasia s tvrdeniami žalobkyne obsiahnutými v dovolaní a taktiež nesúhlasia so samotným dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Žalovaní trvali na svojej argumentácii, že žalobkyni nevznikol nárok na zriadenie vecného bremena na spornej nehnuteľnosti. Uviedli, že ako zmluvné strany (žalobkyňa a žalovaní) konsenzuálne prejavili vôľu dohodnúť sa iným spôsobom, a teda že v rámci darovacej zmluvy upustia od dojednania práva vzniku vecného bremena, pretože vzišla nutnosť čerpať úver z banky a s tým súvisiaca potreba zabezpečiť pohľadávku banky z predmetného úveru spornými nehnuteľnosťami. Žalovaní v tejto súvislosti dali do pozornosti princíp zmluvnej voľnosti. Ďalej uviedli, že žalobkyni nijakým spôsobom nebránili a ani nebránia v užívaní spornej nehnuteľnosti, čo sa preukázalo aj v konaní pred súdom. Žalobkyňa žije v spornej nehnuteľnosti sama, žalovaní navyše časť tejto nehnuteľnosti zrekonštruovali. Žalovaní sa v notárskej zápisnici zaviazali zabezpečiť žalobkyni nerušené bývanie v časti domu, čo jej aj umožnili a uvedené bolo taktiež v konaní pred súdom riadne preukázané. K námietke ohľadom nevykonania navrhovaných dôkazov žalovaní uviedli, že súd nemusí vykonať všetky stranami navrhnuté dôkazy. V konaní pred súdmi nižšieho stupňa nebolo nijakým spôsobom preukázané, že by žalovaní úmyselne bránili zriadeniu vecného bremena žalobkyni, prípadne žalobkyňu chceli zo spornej nehnuteľnosti vystaňovať. Záverom žalovaní konštatovali, že v predmetnom spore nedošlo k naplneniu § 630 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého by mohlo dôjsť k vráteniu daru. Žalovaní sa voči žalobkyni nikdy nesprávali tak, že by mohlo dôjsť k hrubému porušeniu dobrých mravov. Na základe uvedeného žalovaní navrhli dovolanie žalobkyne zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobkyňa podala dovolanie v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), je zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), je stranou v spore, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017). Uvedené platí o to viac, ak dovolateľ v rámci podaného dovolania v podstate zopakuje jeho celú predsúdnu argumentáciu, v rámci ktorej (iba) polemizuje s právnymi závermi súdov, spochybňuje správnosť súdneho rozhodnutia, či kritizuje prístup súdu k právnemu posudzovaniu vecí, čo medzi iným bol prípad aj tohto dovolania.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 18/2018, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 209/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

11. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len)ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolaateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

15. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolateľka namietala vo vzťahu k ust. § 420 písm. f/ CSP nepreskúmateľnosť, nedostatok dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu.

17. K tvrdeniu dovolateľky, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú nedostatočne odôvodnené a v dôsledku toho nepreskúmateľné, dovolací súd poznamenáva, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť (nedostatok odôvodnenia) rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

18. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V danom prípade treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

20. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 C.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnení sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvoinštančného súdu (ich vecnou správnosťou sa dovolací súd nezaoberal), ktoré viedli k prijatiu záveru o nenaplnení predpokladov na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka a teda nevyhoveniu žalobným nárokom žalobkyne, tak ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

21. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

22. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

23. Dovolateľka taktiež namietala nevykonanie viacerých, ňou navrhovaných dôkazov, resp. namietala nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie, či odvolacím súdom a teda v konečnom dôsledku nesprávne, resp. neúplné zistenie skutkového stavu.

24. Právu účastníka na vykonanie dôkazu v súdnom konaní zodpovedá povinnosť súdu každý dôkazný návrh posúdiť a vysporiadať sa s ním a pokiaľ takému návrhu na vykonanie dôkazu nevyhoví, tak je povinný v odôvodnení rozsudku odôvodniť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP) a to presvedčivo s vysvetľujúcim odôvodnením, z akého dôvodu je ním odmietaný návrh na vykonanie dôkazu nedôvodný (resp. neopodstatnený), či už z dôvodu, že sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť napr. inak.

25. Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, účastníci konania (a samozrejme aj verejnosť) musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol vydaný - to je zásadná poistka proti svojvôli (Taxquet vs. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (rozhodnutie IV. ÚS 14/07).

26. Civilný sporový poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27. V prípade, ak súd nevykoná určitý, účastníkom navrhnutý dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (rozhodnutie I. ÚS 350/08).

28. Uvedený stav potom v konaní generuje možnú existenciu, tzv. opomenutého dôkazu. Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre rozhodnutie vo veci zásadný význam, avšak vo veci konajúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia nezrealizuje, prípadne jeho vykonanie opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia. Na zistenie toho, či sa o opomenutý dôkaz jedná alebo nie, sa v praxi používa tzv. Perna test (bližšie pozri rozhodnutie Perna vs. Taliansko č. 48898/99 zo 6. mája 2003 a iné).

Perna test v zásade pozostáva z posúdenia troch nasledovných kritérií, ktoré sú podľa najvyššieho súdu aplikovateľné aj vo vnútroštátnom civilnom procese:

- Je návrh na realizáciu dokazovania dostatočne odôvodnený a týka sa podstaty vecí?
- Bol posúdený význam určitého dôkazu a v tejto súvislosti boli súdom poskytnuté dostatočné dôvody, prečo dôkaz nebol vykonaný v priebehu súdneho konania?
- Nenaručilo rozhodnutie celkovú spravodlivosť konania?

29. Posúdenie vecí musí v sebe implikovať aj posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu a poskytnutie dostatočného odôvodnenia súdom. Až nespĺnenie si tejto povinnosti súdom je porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako dôsledok porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

30. K tejto námietke dovolací súd uzatvára, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri

procesu jeho zisťovania (porovnaj napr. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto nedostatky v prejednávanej veci neboli dovolacím súdom zistené.

31. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (4 Cdo 229/2020, 6 Cdo 69/2020, 9 Cdo 209/2020, 7 Cdo 187/2021).

32. K procesným právam strany sporu nepatrí právo, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie strane sporu. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečenie toho, aby sa zisťovanie skutkového (skutočného) stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP a I. ÚS 350/08). Avšak samotné rozhodnutie súdu nevykonať určité dôkazy (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, pričom nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať, ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

33. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zodpovedá aj požiadavka, aby súdmi zrealizované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených CSP. Obsah princípu rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní sa tak prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť, spočívajúca v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenie.

34. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

35. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu nezistil v postupe súdov nižších inštancií také pochybenia alebo vady pri vykonávaní dôkazov ani pri ich hodnotení, ktoré by svojou intenzitou či závažnosťou predstavovali porušenie práva žalobkyne na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy relevantné pre riadne zistenie skutkového stavu a to spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 204 CSP. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vychádzali zo skutočností, ktoré

považovali za preukázané a nesporné, na základe riadne vykonaného dokazovania. Výkoným dokazovaním súdom prvej inštancie a následne aj odvolacím súdom nebolo preukázané konanie žalovaných 1/ a 2/, ktoré by zodpovedalo hrubému porušeniu dobrých mravov, ktoré by malo za následok vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka v rozsahu, ako vyplýva z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. vo veci R 31/1999. Súd prvej inštancie správne nezohľadnil výsluchy svedkov, navrhnuté žalobkyňou, ktorí neboli priamymi svedkami konkrétnych situácií, ale len reprodukovali informácie, ktoré sa dozvedeli od žalobkyne. Záverom treba ale uviesť, že i Najvyšší súd Slovenskej republiky, napriek nepreukázaniu tvrdení žalobkyne, má isté pochybnosti o adekvátnom správaní sa žalovaných k žalobkyni, o to viac, že ide o blízky príbuzenský vzťah matky v seniorskom veku a jej dcéry a zaťa.

36. Vzhľadom na uvedené, podľa názoru dovolacieho súdu, nemohlo dôjsť k zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, v dôsledku ktorej by došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces. Dovolací súd teda vyhodnotil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP ako neopodstatnený s poukazom na ustanovenie § 447 písm. f/ CSP.

37. Pokiaľ išlo o návrh dovolateľky na odklad vykonateľnosti uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 3C/164/2016-721 zo dňa 23. septembra 2020 o výške náhrady trov konania, tak dovolací súd sa týmto návrhom nezaoberal, keďže sa nevzťahuje na rozhodnutie napadnuté dovolaním, je len súvisiacim rozhodnutím. Vzhľadom k tomu, že dovolaniu žalobkyne vyhovené nebolo, je aj bez ohľadu na skutočnosť uvedenú v predchádzajúcej vete bezpredmetné o predmetnom návrhu rozhodovať. 38. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol pri aplikácii § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žalovaným priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania. 39. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok